Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 316246
Zaaknummer: 720886

Houten, 9 februari 2021

gemeente Houten

Onderwerp:
Startnotitie Klimaatadaptatieplan

Beslispunten:
1. De Startnotitie Klimaatadaptatieplan vast te stellen en daarmee de uitgangspunten van het klimaatadaptatieplan en de hoofdlijnen van het proces om tot dit plan te komen.

Samenvatting
Klimaatadaptie is een speerpunt in het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid. Het Klimaatadaptatieplan vormt één van de drie deelplannen van het op te stellen Klimaatplan (naast het Energieplan voor de energietransitie en het Kringloopplan voor de circulaire Economie).

Er is een Startnotitie Klimaatadaptatieplan opgesteld met de uitgangspunten van het klimaatadaptatieplan en de hoofdlijnen van het proces om tot een Klimaatadaptatieplan te komen. Deze richtinggevende startnotitie ligt nu voor ter vaststelling.

Aanleiding
Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker te maken met meer en heviger buien, langere periodes met droogte en hogere temperaturen. Het is belangrijk dat we ons aanpassen aan het veranderende klimaat. Doen we dit niet, dan heeft dat gevolgen voor het welzijn van mens en dier en kan dit leiden tot (grote) overlast en kosten. Daarom maken we een klimaatadaptatieplan dat moet helpen de gemeente klimaatadaptief in te richten bij herinrichting en met nieuwe initiatieven.

Met het plan geeft Houten ook invulling aan de landelijke doelen uit het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie.

Beoogd effect
Een klimaatadaptatieplan dat uiteindelijk zorgt voor een klimaatproof Houten in 2040. Het gaat daarbij om het beheersen van wateroverlast, hittestress, droogte en overstromingsgevaar.

Argumenten per beslispunt
1.1 De startnotitie geeft de kaders aan voor het opstellen van het Klimaatadaptatieplan.
Het Klimaatadaptatieplan vormt één van de drie deelplannen van het op te stellen Klimaatplan (naast het Energieplan voor de energietransitie en het Kringloopplan voor de circulaire Economie).
In de startnotitie staat beschreven wat de belangrijkste aandachtspunten zullen zijn van het Klimaatadaptatieplan, op welke doelen we ons vooral richten en wat de hoofdlijnen zijn van het proces om tot het plan te komen (met veel inbreng van bewoners en andere betrokkenen).

De belangrijkste aandachtspunten zijn:
1. Wateroverlast.
2. Hittestress.
3. Droogte.
4. Overstromingsgevaar.

Het Klimaatadaptatieplan zal bestaan uit een visie en een uitvoeringsplan. Schematisch:

De probleemanalyse wordt opgesteld op basis van al beschikbare informatie (zoals de uitgevoerde lokale en regionale stresstests die zich richtten op het in beeld brengen van de kwetsbaarheid van verschillende functies voor extreme klimatologische omstandigheden) en een nog te houden risicodialoog met bewoners, ondernemers, woningcorporaties, het waterschap en andere stakeholders. In de dialoog worden de knelpunten en kansen met betrekking tot de klimaatverandering besproken.

In de visie staat centraal wat we willen bereiken en wat niet (m.b.t. het beheersen van wateroverlast, overstromingen, droogte en hitte). Wat is een voldoende klimaat robuuste inrichting?

Mede naar aanleiding van al uitgevoerde klimaatstresstests en ander onderzoek willen we ons bij de uitwerking van het plan vooral richten op:

- het voorkomen van wateroverlast;
- het voorkomen van droogte (de stad als een spons laten fungeren);
- het stedelijke gebied, de gemeente heeft primaire verantwoordelijkheid voor het waterbeheer in het stedelijke gebied en voor het waterbeheer in het landelijke gebied is vooral het waterschap verantwoordelijk;
- het stimuleren van klimaatadaptatie door bewoners, ondernemers en instellingen;
- het klimaatadaptief uitvoeren van nieuwbouw- en herstructureringsprojecten.

Het voorkomen van hittestress lijkt op dit moment minder urgent in de gemeente, gelet op de uitkomsten van de stresstests, maar krijgt wel aandacht in het plan.
Naar verwachting kan overstromingsgevaar/waterveiligheid vooral zinvol opgepakt worden op regionaal niveau. Alle regiogemeenten hebben namelijk min of meer met dezelfde problematiek (en dezelfde beheerders van essentiële infrastructuur) te maken.
Waterveiligheid krijgt wel aandacht in het plan.

Er komt een stappenplan dat in grote lijnen beschrijft welke stappen er genomen moeten worden om te zorgen dat Houten in 2040 klimaatbestendig is ingericht.
Het uitvoeringsplan zal bestaan uit concrete acties die van 2021 tot 2025 uitgevoerd gaan worden. Voor de periode na 2025 komen er weer nieuwe uitvoeringsplannen en wordt het adaptatieplan zo nodig bijgesteld, mede op basis van weer nieuw onderzoek.
We geven ook aan wat de kosten zijn, welke maatregelen prioriteit moeten krijgen en in hoeverre er financiële dekking beschikbaar is.

1.2. Het Klimaatadaptatieplan zal nauw aansluiten op de Regionale Adaptatie Strategie (RAS).
We willen met het Klimaatadaptatieplan nauw aansluiten op de RAS die is ontwikkeld in samenwerking met de partners van het Netwerk Water en Klimaat. We maken hierdoor optimaal gebruik van reeds beschikbare kennis en ervaring in de regio.

Biodiversiteit

Er is een duidelijke samenhang tussen klimaatadaptatie en het bevorderen van de biodiversiteit. De recent vastgestelde Visie Groen en Biodiversiteit besteedt hieraan ook aandacht. Deze visie is één van de kader stellende visies van de gemeente Houten en

beschrijft de ‘basishouding’ van de gemeente en hoe zij het thema groen en biodiversiteit in andere ruimtelijke plannen en beleidsvelden kan implementeren. De visie vormt dan ook input voor het klimaatadaptatieplan.

De uiteindelijke maatregelen voor klimaatadaptatie zullen vaak een gunstig effect hebben op de biodiversiteit. Groene en waterrijke tuinen kunnen bijvoorbeeld veel regenwater opvangen, helpen tegen hittestress en zijn ook aantrekkelijk voor vogels, vlinders en insecten.

Kanttekeningen

1.1. De startnotitie maakt nu beperkt inhoudelijke keuzes en gaat vooral over hoe het klimaatadaptatieplan gemaakt gaat worden.
De echte inhoudelijke keuzes worden straks in het klimaatadaptatieplan zelf gemaakt. Met de startnotitie wordt nu in grote lijnen afgekaderd waar dit plan wel en niet over gaat en hoe dit gemaakt gaat worden. Daarmee is het een ander type startnotitie dan de raad gewend is voor bijvoorbeeld gebiedsontwikkelingen. Voor het goed vormgeven van het (beleids)proces en een gedeeld beeld daarbij is deze startnotitie net zo relevant.

Participatie

De gemeente wil de samenleving nauw betrekken bij het opstellen van het klimaatplan. Met de belanghebbenden (bewoners, ondernemers, instellingen en andere stakeholders) bespreken we uitgebreid de knelpunten en kansen met betrekking tot de klimaatverandering. Dit is de risicodialoog. Ook bij de latere uitvoering van maatregelen is participatie belangrijk. Uiteraard zal het van de nog te identificeren maatregelen afhangen hoe deze participatie er exact uit komt te zien.

Financiën en formatie

De kosten van het opstellen van het Klimaatadaptatieplan zijn geraamd op circa € 40.000. Het gaat hierbij vooral om de inhuur van een projectleider van een adviesbureau en eventuele aanvullende kosten van participatie-activiteiten en communicatie.
Dit bedrag kan worden gedekt uit het Water en Rioleringsplan FCL 676001/ECL 34300 (€ 20.000), het budget Duurzaam FCL 673003/ECL 34705 (€10.000) en het budget Crisisbeheersing en Brandweer FCL 612813/ECL 34303 (€10.000). Getracht wordt de kosten te beperken door samen te werken met andere gemeenten.

In het klimaatadaptatieplan wordt aangeven welke maatregelen nodig zijn en wat hiervan de kosten zijn, welke maatregelen prioriteit moeten krijgen en in hoeverre er financiële dekking beschikbaar is. Uitgangspunt is dat maatregelen moeten passen binnen de huidige financiële kaders van de gemeentebegroting. Waar mogelijk sluiten we aan bij de financiële ruimte die het Water- en Rioleringsplan (WRP) biedt. Waar dit niet past en maatregelen wel wenselijk zijn, zal gezocht worden naar externe financieringsmogelijkheden. Maatregelen tegen hittestress en overstromingsgevaar kunnen we bijvoorbeeld niet uit het WRP dekken. Mogelijk kunnen we ook een beroep doen op de middelen uit het Deltafonds dat door het Rijk is ingesteld als bijdrage regeling voor ruimtelijke aanpassingen.

Geen financiële consequenties Wet M&O, VPB en/of BTW

Communicatie

Communicatie is essentieel om de inwoners, ondernemers en instellingen van Houten te betrekken bij het ontwikkelen van het Klimaatadaptatieplan. Het is van belang daarbij duidelijk aan te geven wat we van de samenleving verwachten en wat wij vervolgens met alle input gaan doen. Heldere communicatie waarbij we ook ingaan op de verwachtingen en de kaders is cruciaal voor het slagen van participatie. Hiervoor wordt een op het proces afgestemde communicatie-aanpak opgesteld, waarbij we deze ook goed afstemmen op andere communicatietrajecten en -middelen van de gemeente. Bijvoorbeeld ten aanzien van de Regionale Energiestrategie en/of Transitievisie Warmte.

Ook bij de latere uitvoering van maatregelen is communicatie (en participatie) belangrijk. Dit zal aparte aandacht krijgen in het uitvoeringsprogramma.

Voortgang

Na vaststelling van de startnotitie start het project in april 2021 met de probleemverkenning. Het is de bedoeling dat het Klimaatadaptatieplan in het najaar van 2021 af is en kort daarna ter vaststelling aan de raad kan worden aangeboden.

Houten, 9 februari 2021
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Barink G.P. Isabella

Bijlagen

Bijlage a. bij Startnotitie (Plan van aanpak Klimaatplan Houten 2019-2022)

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Sander Bos
2e PoHo: Hilde de Groot

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 316246

Onderwerp
Startnotitie Klimaatadaptatieplan

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 9 februari 2021 gelezen en besluit:

1. De Startnotitie Klimaatadaptatieplan vast te stellen en daarmee de uitgangspunten en hoofdlijnen van het proces om tot een klimaatadaptatieplan te komen.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 6 april 2021.

De raad van de gemeente Houten,
de griffier, de voorzitter,

C.M.S. Visser G.P. Isabella